

SCIENTIFIC MULTIDISCIPLINARY MONOGRAPH

"THEORETICAL AND APPLIED FOUNDATIONS OF INNOVATION IN MODERN SCIENCE"

**International
center for science
and social
transformation**

WWW.ISST.CO.UA

ISST

SCIENTIFIC MULTIDISCIPLINARY MONOGRAPH

COLLECTIVE MONOGRAPH

SCIENTIFIC MULTIDISCIPLINARY MONOGRAPH

**«THEORETICAL AND APPLIED FOUNDATIONS OF INNOVATION IN
MODERN SCIENCE»**

www.isst.co.ua

The collective monograph is a scientific and practical publication containing scientific articles by Doctors and Candidates of Sciences, Doctors of Philosophy and Arts, postgraduate students, applicants for higher (professional pre-higher) education, student researchers and practical worker from European and other countries. The articles contain research that reflects current processes and trends in the development of world science.

Recommended for printing and publication on the Internet
(Decision No 02-2024/1)

Published by Primedia eLaunch

<https://primediaelaunch.com/>

©Text Copyright 2024 by the International Center for Science and Social Transformation (isst.co.ua) and authors.

©Cover art: International Center for Science and Social Transformation (isst.co.ua).

©All rights reserved. Printed in the United States of America. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. When using and borrowing materials, reference to the publication is required.

Reviewers: Olha MAKSYMENKO, Rita KALKO

The texts of scientific materials are published in the author's version with minor corrections (without changing the meaning). The authors and their supervisors are responsible for the accuracy of the information provided.

UDC 001.1

ISBN – 979-8-89480-694-5

The materials are approved by the scientific and metrological base:

ISBN 979-889480694-5

TABLE OF CONTENT

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ	6
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ЗМІСТ, ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ	12
АКТИ НЕЗАКОННОГО ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	34
СИСТЕМНА МОДЕЛЬ ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ СІМЕЙНОЇ ДИНАМІКИ: ВІД ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАСТОСУВАНЬ.....	42
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕРАПІЯ РОЗЛАДІВ СПРИЙНЯТТЯ ТІЛА ЗАСОБАМИ ВІРТУАЛЬНОЇ ТА ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	49
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	56
ЗНАЧЕННЯ САМОДОПОМОГИ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	61
ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСВІТЯН У ПЕРІОД КРИЗОВОГО СТАНУ СУСПІЛЬСТВА	68
РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	76
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ПЕРМАКРИЗИ	84
ОСОБЛИВОСТІ СТРАХІВ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	95
ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ЧАСІ ВІЙНИ.....	105
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПОКАЗНИКИ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ПІДЛІТКІВ.....	118
ОСНОВНІ СИМПТОМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ	127
ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ, СУТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ:	132
УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР В УМОВАХ ВІЙНИ.....	132
ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ДО.....	145
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ВІЙСЬКОВИХ РФ.....	145
НЕГАТИВНІ ЕМОЦІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.....	157

ЕМПАТІЯ ВЧИТЕЛІВ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ ШКОЛЯРІВ	162
ПСИХОЛОГІЧНА САМОДОПОМОГА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	168
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАБРУДНЕННЯ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ СПЕЦИФІЧНИМИ ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ.....	180
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО МАТЕМАТИЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОГНЕСТІЙКОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ.....	191
ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ СИНХРОНІЗАЦІЇ ГОДИННИКІВ У РОЗПОДІЛЕНИХ СИСТЕМАХ.....	196
ВИКОРИСТАННІ КЕЙС-МЕТОДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ М'ЯКИХ НАВИЧОК.....	201
УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ АДАПТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ ПЕРШОКУРСНИКІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ..	206
THE ENGLISH LANGUAGE EDUCATION IN THE CONTEXT OF WAR	212
ПАРТНЕРСТВО В НАУЦІ ТА ІННОВАЦІЯХ: СПІЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗАННЯ ВИКЛИКІВ В ЄС ТА УКРАЇНІ	222
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КЛЮЧОВИХ СТРАТЕГІЙ ПОМ'ЯКШЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ	233
КУЛЬТУРНІ КОНТЕКСТИ ІННОВАЦІЙ ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙ У КУЛЬТУРОЛОГІЇ.....	242
СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	250
ECONOMIC CONSEQUENCES OF RUSSIAN DISINFORMATION. THE CASE OF GAS PRICES	257
SOURCES OF FORMATION OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE	262

Дергач Маргарита

доктор педагогічних наук, професор

Хортицька національна академія

Гордієнко Наталія

доктор соціологічних наук, професор

Хортицька національна академія

Турубарова Анастасія

кандидат психологічних наук, доцент

Хортицька національна академія

Смоляк Володимир

кандидат педагогічних наук, доцент

педагогічний фаховий коледж

Хортицької національної академії

Моренко Ольга

кандидат педагогічних наук, доцент

Хортицька національна академія

ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ВІЙСЬКОВИХ РФ

Розв'язана рф війна проти України, що продовжується досьогодні, докорінно змінює ставлення українців до мешканців країни-агресорки. У засобах масової інформації, месенджерах і соціальних мережах щодня демонструють як російські військові руйнують українські міста і села, грабують домівки, вбивають мирних громадян, катують і гвалтують чоловіків, жінок і дітей. Все це формує в аудиторії ставлення до агресора – військового рф, та його кримінальної поведінки. Змістові особливості цього ставлення, вікова специфіка, зв'язок із базовими психологічними утвореннями вельми *актуальні* та потребують ретельного дослідження.

Метою дослідження є аналіз психологічних особливостей ставлення до репрезентованою у медіа кримінальної поведінки військових рф. Досягнення мети забезпечується виконанням наступних *завдань*, які полягали у дослідженні феноменологічних та структурних особливостей ставлення до кримінальної поведінки військових рф, міри інтенсивності та міри варіативності його прояву.

Методи дослідження: опитування (авторський опитувальник «Моє ставлення до кримінальної поведінки військових рф»), статистичний аналіз даних (описовий, порівняльний, кореляційний та факторний аналізи за допомогою пакету SPSS-26).

Вибірка дослідження склала 260 осіб, чоловічої та жіночої статі у віці від 18 до 60+ років, мешканців м. Запоріжжя. Дослідження проводилося протягом 2023 року.

Дані щодо ставлення респондентів до кримінальної поведінки військових рф отримано за допомогою створеного нами у техніці семантичного диференціалу шкального опитувальника, що містить 12 біполярних шкал. Досліджувані визначалися зі своїм ставленням до *репрезентованої у медіа* поведінки військових рф («руйнують», «грабують», «вбивають», «гвалтують») оцінюючи своє ставлення до кримінальної поведінки за допомогою 7-бальних шкал (наприклад, «радість – гнів»). Лівий полюс шкали передбачав різного ступеня інтенсивності позитивні оцінки (1-3), правий – негативні оцінки (5-7), середина шкали (4) важила за умовну невизначеність. Опитано 260 респондентів, результати частотного аналізу оцінок за всіма шкалами опитувальника представлено в табл. 1а і табл.1б.

Таблиця 1а

Розподіл (у %) оцінок респондентів за опитувальником
«Моє ставлення до кримінальної поведінки військових рф», n=260

Шкали	Оцінки (у %)						
	1	2	3	4	5	6	7
люб'язність – грубість	0,8	0,8	0,8	6,2	6,9	9,2	75,4
примирення – помста	3,5	1,2	1,2	8,1	11,5	10,0	64,6

підтримка – засудження	1,2	0,4	0,4	3,1	4,2	5,8	85,0
виправдання – покарання	1,2	0,4	0,8	2,3	2,7	6,5	86,2
сердечність – безсердечність	1,9	0,8	0,4	11,5	7,7	10,4	67,3
правдивість – лицемірство	19,2	2,7	3,5	13,1	10,0	9,6	41,9
людяність – лють	3,8	1,5	1,9	10,4	6,9	10,8	64,6
братерство – ворожість	1,2	0,8	1,2	5,0	6,2	6,5	79,2
доброзичливість – злобність	0,8	0,8	1,9	10,8	7,3	9,2	69,2
милосердя – жорстокість	3,5	0	1,9	11,9	13,1	7,3	62,3
радість – гнів	1,5	0,8	0	6,5	6,2	6,5	78,5
повага – зневага	1,5	0	0,8	4,2	3,5	6,5	83,5

Як бачимо із наведених у згаданих таблицях даних, оцінки опитуваними репрезентованої у медіа кримінальної поведінки військових рф виразно зсунуті у бік негативного полюсу оцінювання (5-7 балів).

Тенденція до переважання негативних оцінок характерна для усіх шкал, у тому числі для шкали «правдивість – лицемірство», щодо якої вона менш виразна. Найчастіше *негативно* оцінюють кримінальну поведінку військових рф за шкалами «виправдання – покарання» (95,4 % респондентів), «підтримка – засудження» (95 %), «повага – зневага» (93,5 %), «братерство – ворожість» (91,9 %), «люб'язність – грубість» (91,5 %), «радість – гнів» (91,2 %). Найменш часто опитувані *негативно* оцінюють поведінку військових рф за шкалами «правдивість – лицемірство» (61,5 % респондентів), «людяність – лють» (82,3 %), «милосердя – жорстокість» (82,7 %), «сердечність – безсердечність» (85,4 %). Можемо припустити, що менш екстремальні негативні оцінки (і відповідні емоційні реакції), як то лицемірство, лють, жорстокість, безсердечність викликані внутрішньою необхідністю підтримувати «людяний образ» самих себе, не уподібнюватись агресорові.

Таблиця 16

Розподіл (у %) оцінок респондентів за опитувальником
«Моє ставлення до кримінальної поведінки військових рф», n=260

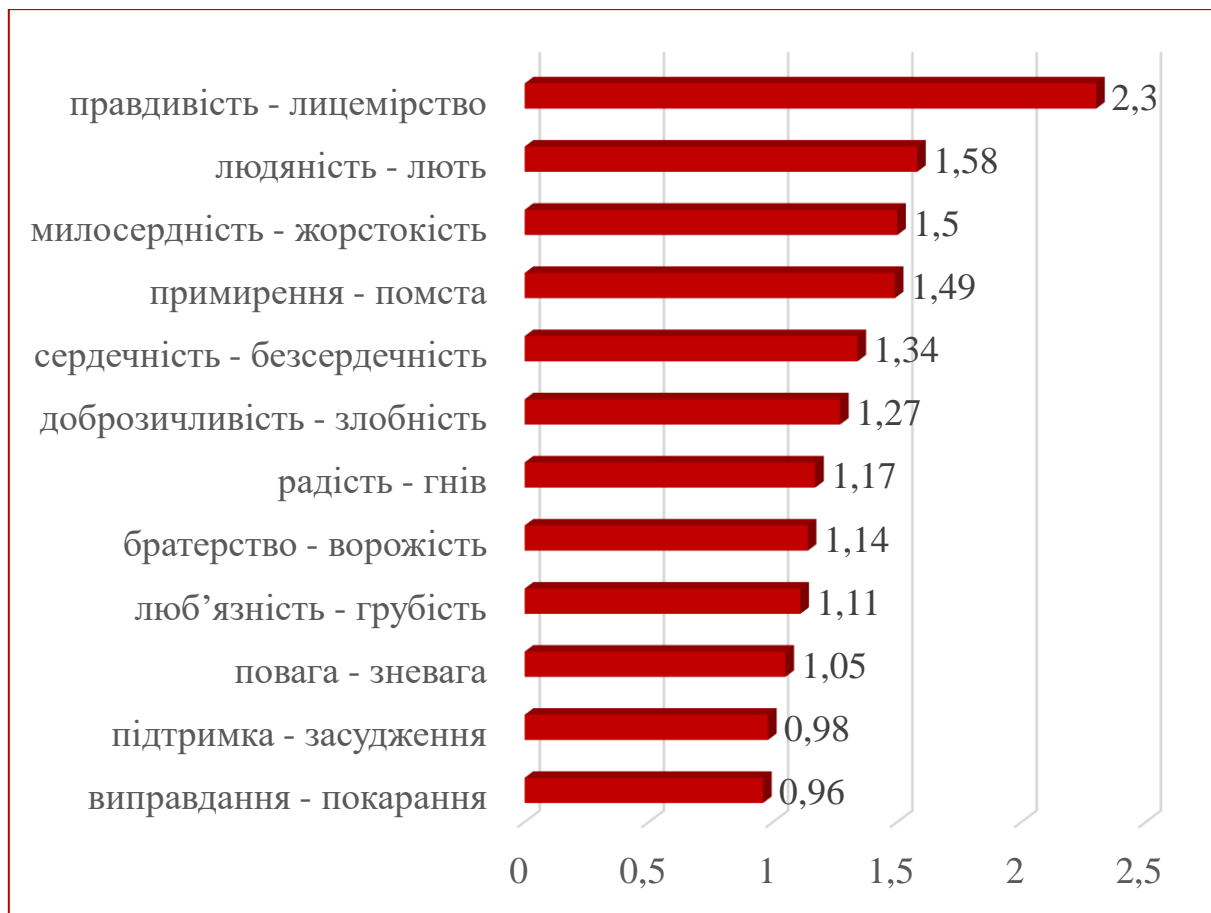
Шкали	Оцінки (у %)		
	1-3 (сума)	4	5-7 (сума)
люб'язність – грубість	2,40	6,20	91,50

примирення – помста	5,90	8,10	86,10
підтримка – засудження	2,00	3,10	95,00
виправдання – покарання	2,40	2,30	95,40
сердечність –	3,10	11,50	85,40
правдивість – лицемірство	25,40	13,10	61,50
людяність – лють	7,20	10,40	82,30
братерство – ворожість	3,20	5,00	91,90
доброзичливість – злобність	3,50	10,80	85,70
милосердя – жорстокість	5,40	11,90	82,70
радість – гнів	2,30	6,50	91,20
повага – зневага	2,30	4,20	93,50

Від 2 % до 7 % респондентів відреагували на поведінку військових рф позитивними (1-3 бали) оцінками, за виключенням шкали «правдивість – лицемірство» – 25,4 %. Найчастіше *позитивно* оцінюють кримінальну поведінку військових рф за шкалами «людяність – лють» (7,2 % респондентів), «примирення – помста» (5,9%), «милосердя – жорстокість» (5,4 %), «доброзичливість – злобність» (3,5 %). Найменш часто опитувані *позитивно* оцінюють поведінку військових рф за шкалами «підтримка – засудження» (2 % респондентів), «радість – гнів» (2,3 %), «повага – зневага» (2,3 %), «виправдання – покарання» (2,4 %). Зауважимо, що дані про позитивні оцінки (кількість респондентів, у %) менш надійні, позаяк знаходяться в межах похибки вибірки, що для $n = 260$ становить ± 9 %.

Від 2,3 % до 13,1 % респондентів не визначилися стосовно кримінальної поведінки військових рф (оцінка 4 бали). Найчастіше так, умовно *нейтрально*, оцінюють поведінку військових рф за шкалами «правдивість – лицемірство» (13,1 % респондентів), «сердечність – безсердечність» (11,5 %), «милосердя – жорстокість» (11,9 %), «доброзичливість – злобність» (10,8 %). Найменш часто опитувані *нейтрально* оцінюють поведінку військових рф за шкалами «підтримка – засудження» (3,1 % респондентів), «радість – гнів» (2,3 %), «повага – зневага» (4,2 %), «виправдання – покарання» (2,3 %). Ще раз зазначимо, що дані про нейтральні оцінки менші за 9 % знаходяться в межах похибки вибірки.

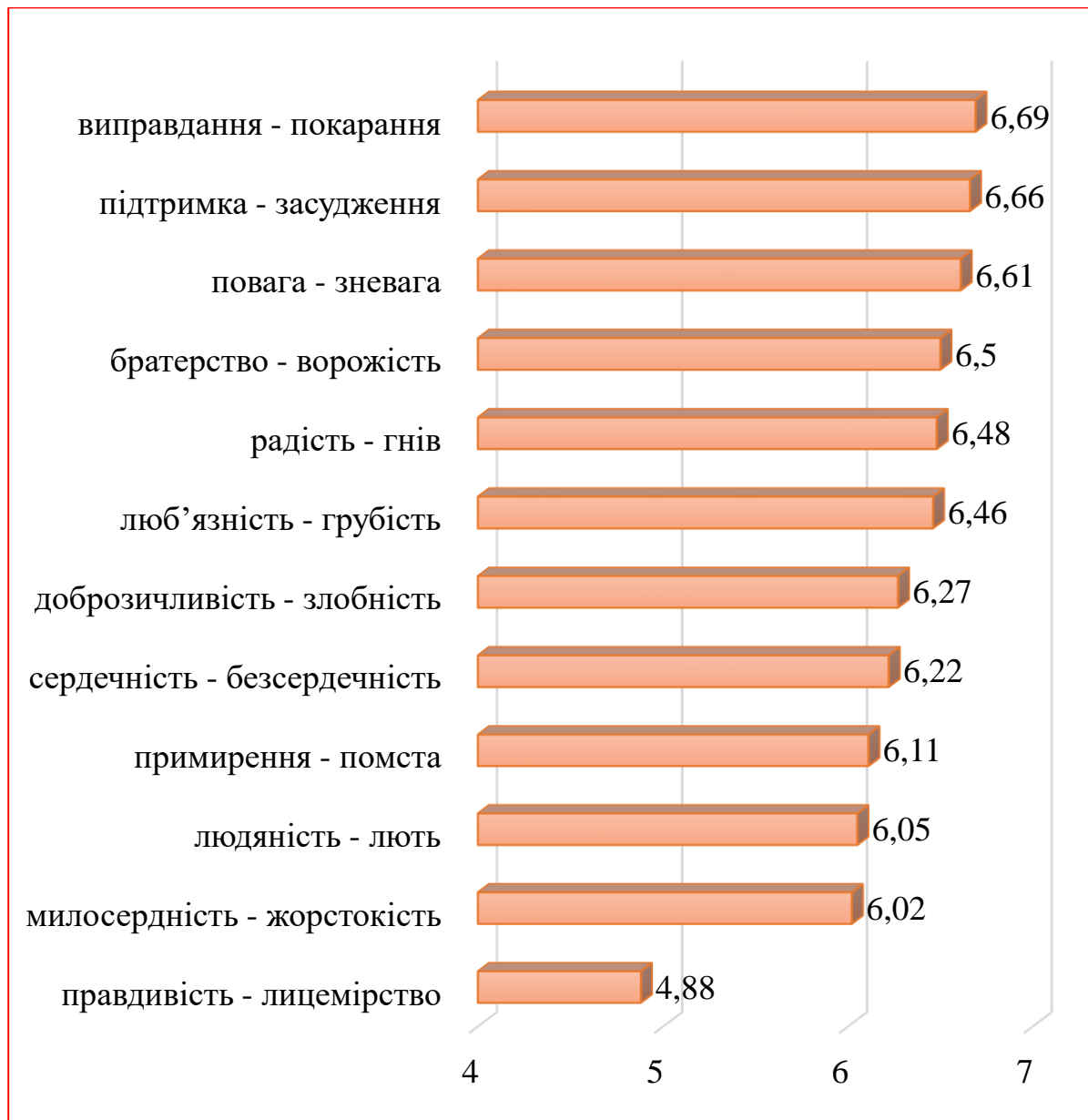
Результати аналізу варіативності оцінок (міра – стандартне відхилення) за шкалами методики «Мое ставлення до кримінальної поведінки військових РФ» представлено на мал. 1.

Мал.1 Варіативність оцінок (стандартне відхилення) за шкалами методики «Мое ставлення до кримінальної поведінки військових РФ», n=260

Перехід від номінальних до порядкових шкал вимірювання демонструє практично тотожні результати: респонденти найбільш розходяться в своїх оцінках за шкалами: «правдивість – лицемірство», «людяність – лють», «милосердя – жорстокість», «примирення – помста», найбільш однотайні в оцінках за шкалами «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «люб'язність – грубість».

На мал. 2 представлено результати аналізу шкал за центральною тенденцією (середнім арифметичним, М).

Мал. 2. Середньоарифметичні оцінки за шкалами методики «Моє ставлення до кримінальної поведінки військових РФ», n=260

Знов таки, ми бачимо, що всі найвищі оцінки сильно зсунуті до негативного полюсу шкал. Найбільш екстремальні оцінки кримінальної поведінки військових РФ опитувані дають за шкалами «виправдання – покарання» (М=6,69), «підтримка – засудження» (М=6,66), «повага – зневага»

($M=6,61$), «братерство – ворожість» ($M=6,5$), «люб’язність – грубість» ($M=6,46$), «радість – гнів» ($M=6,48$), а найменш екстремальні за шкалами «правдивість – лицемірство» ($M=4,88$), «людяність – лють» ($M=6,05$), «милосердя – жорстокість» ($M=6,02$), «примирення – помста» ($M=6,11$) «сердечність – безсердечність» ($M=6,22$).

За такої гомогенності результатів цілком передбачуваною є їх незалежність від віку респондентів (див. табл. 2). За виключенням шкали «підтримка – засудження» жодних статистично значущих відмінностей в оцінках за віком не встановлено.

Таблиця 2

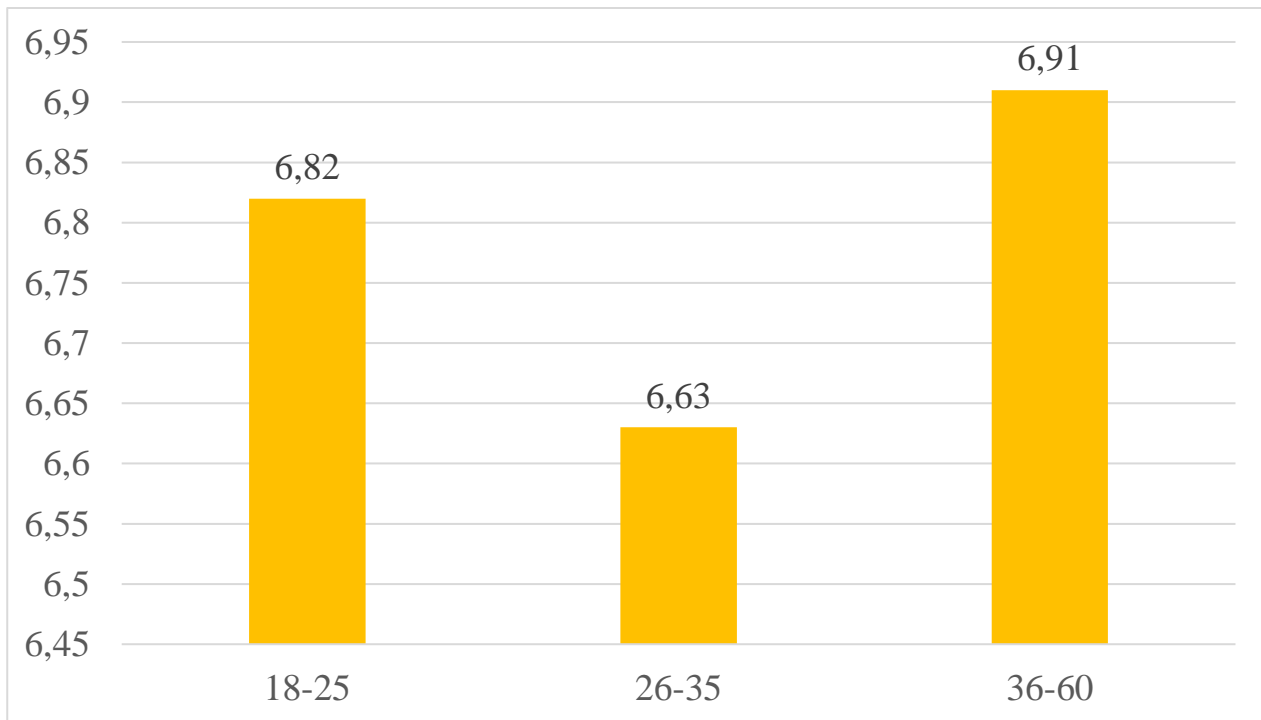
Оцінки (групова медіана, M_e) за шкалами опитувальника
«Моє ставлення до кримінальної поведінки військових РФ» та
вік респондентів, $n=260$

Шкали	Оцінки (M_e)			Статистика Крускала-Уоллеса	
	18-25 років	26-35 років	36-60 років	H	Асимп. знач. p
люб’язність – грубість	6,72	6,57	6,75	1,467	0,480
примирення – помста	6,54	6,26	6,56	2,054	0,358
підтримка – засудження	6,82	6,63	6,91	7,011	0,030
виправдання – покарання	6,82	6,63	6,91	2,197	0,333
сердечність – безсердечність	6,58	6,55	6,64	0,597	0,742
правдивість – лицемірство	5,95	4,85	5,00	2,546	0,280
людяність – лють	6,53	6,35	6,62	1,768	0,413
братерство – ворожість	6,75	6,65	6,79	1,208	0,546
доброзичливість – злобність	6,63	6,47	6,63	0,688	0,709
милосердя – жорстокість	6,46	5,70	6,55	1,779	0,411
радість – гнів	6,71	6,70	6,81	1,529	0,466
повага – зневага	6,80	6,70	6,75	2,212	0,331

Оскільки H-критерій є непараметричним аналогом дисперсійного аналізу, то можемо стверджувати, що вік респондентів загалом *не впливає* на оцінки

поведінки військових рф за використаними шкалами (виключення – шкала «підтримка – засудження»).

Опитувані у віці 26-35 років (див. мал. 3), порівняно із 18-25-річними та 36-60-річними, дають відносно нижчі оцінки кримінальної поведінки військових РФ за шкалою «підтримка – засудження» (критерій Крускала-Уолеса, $H=7,001$, $p \leq 0,05$).

Мал. 3. Оцінки (групова медіана) за шкалою «підтримка – засудження» методики «Моє ставлення до кримінальної поведінки військових рф» та вік респондентів, $n=260$

Для емпіричної типологізації шкал опитувальника *проведено експлораторний факторний аналіз*, що скоротив кількість шкал із 12 явних та поверхових до 3 неявних та глибинних (табл. 3.).

Матриця обернених компонент
(за результатами факторного аналізу шкал)

Шкали (змінні)	Компоненти (фактори)		
	1	2	3
доброзичливість – злобність	0,829	0,391	0,215
сердечність – безсердечність	0,822	0,352	0,224
примирення – помста	0,805	0,323	0,227
людяність – лють	0,791	0,409	0,274
люб'язність – грубість	0,787	0,437	0,026
милосердя – жорстокість	0,742	0,399	0,348
виправдання – покарання	0,314	0,874	0,095
підтримка – засудження	0,304	0,846	0,081
повага – зневага	0,390	0,789	0,165
радість – гнів	0,469	0,764	0,153
братерство – ворожість	0,600	0,680	0,127
правдивість – лицемірство	0,295	0,123	0,933

Примітка: Метод виділення факторів – аналіз головних компонент, метод обернення – варімакс с нормалізацією Кайзера.

Латентні/глибинні фактори – це конструкти, які охоплюють зв'язок змінних (у нашому випадку – шкал оцінювання) між собою. Факторний аналіз дозволив коректно виділити 3 латентні фактори, що пояснюють загалом 84,8 % дисперсії змінних (міра адекватності Кайзера-Мейера-Олкіна – 0,859).

До першого фактору, що пояснює 70,4 % дисперсії змінних, інтерпретованому нами як «Експлозивний (вибуховий) емоційний відгук на кримінальну поведінку військових рф» увійшли 6 шкал: «доброзичливість – злобність» (із факторною вагою 0,829), «сердечність – безсердечність» (0,822), «примирення – помста» (0,805), «людяність – лють» (0,791), «люб'язність – грубість» (0,787), «милосердя – жорстокість» (0,742).

Другим фактором, що пояснює 9,2 % дисперсії змінних та який отримав назву «Моральна оцінка кримінальної поведінки військових рф», охоплюються 5 шкал: «виправдання – покарання» (факторна вага – 0,874), «підтримка – засудження» (0,846), «повага – зневага» (0,789), «радість – гнів» (0,764), «братерство – ворожість» (0,680).

До третього фактору, відповідального за 5,2 % дисперсії змінних та названого «Оцінка комунікативної перспективи щодо військових рф», увійшла шкала – «правдивість – лицемірство» (0,933).

Отже, завдяки *проведеному експлораторному факторному аналізу* нам вдалося скоротити кількість шкал із 12 явних та поверхових до 3 неявних та глибинних, що пояснюють загалом 84,8 % дисперсії змінних. До першого фактору «Експлозивний емоційний відгук на кримінальну поведінку військових рф», увійшли 6 шкал: «доброзичливість – злобність», «сердечність – безсердечність», «примирення – помста», «людяність – лють», «люб’язність – грубість», «милосердя – жорстокість». До другого фактору «Моральна оцінка кримінальної поведінки військових рф», – 5 шкал: «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «радість – гнів», «братерство – ворожість». До третього фактору «Оцінка комунікативної перспективи щодо військових рф», увійшла шкала – «правдивість – лицемірство».

ВИСНОВКИ

1. Випробувані визначалися зі своїм ставленням до репрезентованої у медіа кримінальної поведінки військових рф, оцінюючи своє ставлення до поведінки за допомогою створеного нами у техніці семантичного диференціалу опитувальника, що містить 12 біполярних шкал. Встановлено, що оцінки опитуваними репрезентованої у медіа поведінки військових рф виразно зсунуті у бік негативного полюсу оцінювання.

Найчастіше негативно оцінюють кримінальну поведінку військових рф за шкалами «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «братерство – ворожість», «люб’язність – грубість», «радість – гнів».

Абсолютна більшість респондентів солідарна в тому, що військові рф заслуговують на покарання, засудження, зневагу, ворожість, грубість і гнів.

Зовсім невелика кількість респондентів (від 2 % до 7 %) відреагували на поведінку військових рф позитивними оцінками, а кожен четвертий досліджуваний вважає, що військові Р заслуговують на правдивий, а не лицемірний зворотній зв'язок про свої вчинки. Найчастіше досліджувані припускають, що військові рф заслуговують на «людяність», «примирення», «милосердя», «доброзичливість». Чи пов'язане таке «гуманне» ставлення до агресора із проросійським переконаннями респондентів, чи з абстрактно-християнськими («Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує», Матвія 5:44), чи із чимось іншим – достеменно не відомо, це предмет подальших досліджень.

2. Перехід від номінальних до порядкових шкал вимірювання продемонстрував практично тотожні результати: всі найвищі оцінки сильно зсунуті до негативного полюсу шкал. Екстремальні оцінки кримінальної поведінки військових рф опитувані дають за шкалами «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «братерство – ворожість», «люб'язність – грубість», «радість – гнів». Респонденти найбільш однакові в оцінках за шкалами «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «люб'язність – грубість», а найсильніше розходяться в своїх оцінках за шкалами: «правдивість – лицемірство», «людяність – лють», «милосердя – жорстокість», «примирення – помста».

Вік респондентів загалом не впливає на оцінки поведінки військових рф за використаними шкалами, за виключенням шкали «підтримка – засудження». Опитувані у віці 26-35 років, порівняно із 18-25-річними та 36-60-річними, дають відносно нижчі оцінки за цією шкалою.

3. За допомогою експлораторного факторного аналізу вдалося скоротити кількість шкал із 12 явних та поверхових до 3 неявних та глибинних, що пояснюють загалом 84,8 % дисперсії змінних. До першого фактору

«Експлозивний (вибуховий) емоційний відгук на кримінальну поведінку військових рф», увійшли 6 шкал: «доброзичливість – злобність», «сердечність – безсердечність», «примирення – помста», «людяність – лють», «люб’язність – грубість», «милосердя – жорстокість». До другого фактору «Моральна оцінка кримінальної поведінки військових рф» – 5 шкал: «виправдання – покарання», «підтримка – засудження», «повага – зневага», «радість – гнів», «братерство – ворожість». До третього фактору «Оцінка комунікативної перспективи щодо військових рф», увійшла шкала – «правдивість – лицемірство».